

Domeniul agricol fiind un domeniu prioritar, în satul Grozești există 5 SRL și 12 Întreprinderi Individuale. În ramura agriculturii sunt antrenati alți 35 de antreprenori. Sectorul industrial și comercial e prezentat de ..., inclusiv întreprinderi individuale. Deși în general sectorul agricol este caracterizat printr-o rentabilitate scăzută, determinată în primul rând de poziția dominantă a culturilor cu valoare redusă în producția agricolă în detrimentul culturilor cu valoare înaltă, în satul Grozești se realizează diversificarea prin extinderea suprafețelor ocupate de vii și livezi, prin cultivarea legumelor în spații protejate. În continuare majoritatea terenurilor sunt acoperite de culturi cu valoare scăzută (cum ar fi cereale, plante oleaginoase și culturi furajere), în timp ce viile și livezile ocupă doar o mică parte din suprafața totală a terenurilor agricole - 284,03 ha.

Deși, în general, agricultura în satul Grozești se axează pe culturi cu valoare redusă, urmează de aproape atenția sectoarelor de producere a fructelor, pomuşoarelor, nucilor și a mierii. Aceste produse au acces la piețele UE și sunt exportate cu succes nu doar în UE, dar și pe alte piețe.

Sectorul agricol este dominat de producția vegetală, sectorul zootehnic având un rol mai mic în producere. În ultimul deceniu dezvoltarea sectorului zootehnic a fost impulsională de implementarea unui șir de proiecte investiționale. Sectorul zootehnic se confruntă cu constrângeri provocate de resursele interne, precum și presiuni dure cauzate de importul de produse de import mai ieftine. Furnizarea de furaje locale este limitată din cauza lipsei pășunilor de bună calitate, care este la rândul său, cauzată de condițiile meteorologice nefavorabile și a capacităților limitate de irigare. Pe de altă parte, costurile interne de producție relativ ridicate, productivitatea scăzută și rasele de animale necompetitive reduce izbitor capacitatea produselor animaliere. Numărul animalelor este prezentat în tabelul de mai jos.

Tabelul 8. Efectivul animalelor și păsărilor în gospodăriile populației

Efectiv	Nr. capete
Bovine	156
Ovine	1522
Porcine	186
Caprine	538
Cabaline (cai, măgari, etc.)	77
Păsări de toate speciile	28620

Sursa: Primăria Satul Grozești, r-nul Nisporeni

În general APL Grozești încurajază dezvoltarea micului business prin atragerea de investiții străine.

Structura ramurală a agenților economici este diversificată, fiind încadrată mai mult în activitățile comerciale și agricultură, deși un număr considerabil de persoane merg la muncă în oraș.

Sectorul industrial al Satului este reprezentat printr-o moară, olăniță, uscătorie de fructe, sere, casa vierului și casa altoitorului, prisacă, stână, magazine și haruri, o piața comercială s.a. Sectorul servicii mai este prezentat de farmacie, farmacie veterinară, Asociația de Economii și Împrumuturi din Grozești.

Localnicii dispun de servicii precum: Centrul de sănătate, biblioteca, casă de cultură, Asociația de Economii și Împrumut a Cetățenilor din s.Grozești, magazine, casă de ceremonii etc. În satul Grozești activează o firmă de Taxi.

Economia locală oferă perspective reale pentru deschiderea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniile comerciale. Garant al succesului este potențialul uman, infrastructura rutieră favorabilă, apropierea de centrul raional și capitală ș.a.

Un compartiment aparte la capitolul perspective revine proiectelor de implementare a parteneriatelor publice private.

Satul Grozești, raionul Nisporeni, cu o populație relativ stabilă, dispune și de un însemnat potențial comercial fiind situat în imediata apropiere de centrul raional.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Așezarea geografică favorabilă dezvoltării agriculturii • Infrastructura de acces favorabilă pentru dezvoltarea mediului economic • Piața de desfacere apropiată (or. Nisporeni, Chișinău) • Disponibilitatea resurselor umane • Cosul relativ scăzut al forței de muncă • Terenuri agricole cu o bonitate medie a solului, cu potențial existent pentru obținerea de produse agricole ecologice • Terenuri agricole preponderent consolidate • Prezența agenților economici 	<ul style="list-style-type: none"> • Potențialul economic al Satului este slab valorificat în comparație cu posibilitățile de dezvoltare • Slaba valorificare a resurselor naturale și a materiilor prime din mediul rural • Lipsa specialiștilor calificați; • Resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susținerea /promovarea unor investiții; • Slaba implementare a sistemului de asigurare a calității producției agricole conform normelor europene • Lipsa capitalului străin în economia locală
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea potențialului legat de așezarea geografică a Satului • Atragerea investițiilor externe • Stimularea antreprenorilor locali și potențiali (sectorul agricol: frigidere industriale, linii de sortare și ambalare, prestări servicii populației, industria de producere și prelucrătoare) • Stimularea producătorilor locali prin aplicarea tehnicilor și tehnologiilor moderne • Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat; • Atragerea turiștilor prin deschiderea zonelor de agrement, agropensiuni • Investiții directe în târguri, festivaluri, piețe tradiționale și alte manifestări tradiționale locale • Existența în raion a organizațiilor care oferă consultanță în sfera businessului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficiență informare și educare a populației pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, protecția mediului • Nivelul scăzut al veniturilor majorității populației • Capacitatea scăzută de atragere de investiții • Nivelul scăzut de receptivitate a populației locale la programele de finanțare • Autoritățile locale dispun de atribuții și pârghii extrem de reduse pentru susținerea financiară a micului business; • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă • Scăderea volumului transferurilor făcute de persoanele plecate la muncă peste hotarele țării • Rata ridicată a dobânzii la credite • Instabilitatea cadrului legislativ național • Lipsa subvenționării principalelor ramuri ale economiei din partea statului • Migrarea populației apte de muncă

2.5. Edificii sociale

2.5.1. Educație

Pe teritoriul Satului activează Liceul Teoretic „Prometeu” din s.Grozești Grădinița de copii „Deceluz”.

Starea tehnică a instituțiilor educaționale este bună, fiind efectuate în ultimii ani lucrări de reparații/renovare. Regimul de lucru în instituțiile educaționale este de 5 zile în săptămână.

Liceul Teoretic „Prometeu” dispune de un sediu aparte, standard, cu 24 de clase, cu o suprafață totală de 3967 m². Instituția este preconizată pentru 624 de elevi, iar la moment învață doar 274 de copii, numărul elevilor fiind în scădere. În instruirea educațională a elevilor activează un total de 39 cadre didactice și 24 lucrători ai personalului tehnic.

Clădirea Liceului teoretic „Prometeu” din satul Grozești, raionul Nisporeni, a fost reabilitată termic cu sprijinul Agenției pentru Eficiență Energetică (AEE). În cadrul proiectului a avut loc înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare cu suprafața totală de 37,8 m², izolarea termică a pereților exteriori cu suprafața totală de 2 471,00 m², construcția centralei termice pe gaz natural cu puterea totală de 174 kW. Valoarea totală a proiectului „Reabilitarea termică a Instituției Publice Liceul Teoretic „Prometeu” din satul Grozești, raionul Nisporeni” constituie circa 4,5 milioane de lei. Totodată, pe perioada implementării, beneficiarului i se asigură asistența tehnică ce include raportul de audit energetic, elaborarea devizului de cheltuieli, expertiza documentației de deviz, expertiza tehnică a clădirii și servicii de supraveghere tehnică.

Renovarea a vizat nu doar starea tehnică a edificiului, dar și dotarea cabinetelor de informatică și de muzică. Fiecare profesor a primit câte un laptop.

Liceul Teoretic „Prometeu” dispune de săli de clasă spațioase, bine amenajate, sală de sport, teren sportiv modern, sală de festivități, cantină. Clădirile Liceului sunt conectate la apeduct și canalizare. Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului de la cazangerie autonomă pe bază de gaze naturale.

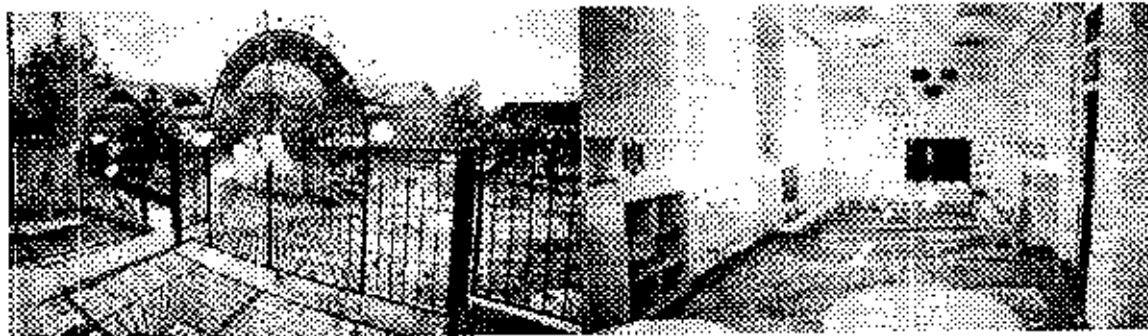
În continuare este necesară amenajarea teritoriului, reabilitarea pavajului, întreținerea stadionului și amenajarea unui stadion de minifotbal.

Pentru a asigura un învățământ modern este nevoie de perfecționarea continuă a cadrelor didactice înțierea continuă a materialelor didactice și dotarea cu mijloace TICe, modernizarea tehnică a sălilor de studii, precum și dezvoltarea sistemului social de atragere în sat a cadrelor didactice tinere.

În satul Grozești activează instituția preșcolară Grădinița - creșă de copii „Deceluz”, frecventată de 80 copii. Copiii sunt educați și îngrijiți de 6 educatori și 10 lucrători auxiliari, directorul grădiniței.

Lucrătorul muzical și sora medicală. Grădinița de copii activează în două edificii, unul în centrul satului - creșa și alt sediu pentru copii mai mari. Starea tehnică a edificiilor este bună. Edificiile au o suprafață de 201 m², și pot găzdui circa 85 copii, sunt electrificate, conectate la apeduct și canalizare, la rețelele de telecomunicații și dispune de pavilioane de joacă, cantină și depozit. Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului de cazangerie pe bază de gaze naturale.

Grădinița „Decoluz” a fost renovată în 2011 cu ajutorul fondului de investiții, iar cu ajutorul fondului ecologic a fost amenajată curtea. Grădinița din localitate a fost modernizată și conectată la conducta de gaze naturale. Mai mult, în cadrul programului național “Drumuri Bune pentru Moldova” a fost reparat drumul de acces către instituție.

Este necesară procurarea unor noi seturi de jucării și accesorii auxiliare, cât și ridicarea continuă a nivelului de calificare a educatorilor și a personalului auxiliar.

2.5.2. Sănătate, asistență socială

Domeniul medical al satului este reprezentat prin Centrul de Sănătate din s. Grozești. Instituția medicală dispune de edificiu separat, care a fost construit din temelie. Construcția edificiului a costat un milion și 760 de mii de lei, oferite din fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină (CNAM). Banii au fost direcționați pentru ridicarea clădirii, termoizolarea fațadei, instalarea rețelelor de apă și canalizare, electrice și termice, construcția gardului, amenajarea teritoriului. Lucrările s-au soldat cu edificarea unei clădiri moderne, spațiul căreia corespunde standardelor de acordare a asistenței medicale primare. În noul sediu este o sală pentru proceduri, una pentru triaj, biroul medicului de familie și un cabinet ginecologic.

Deși clădirea este nouă și dispune de un nivel mediu de asigurare cu aparataj și utilaj medical.

Asistența medicală în cadrul Satului este asigurată de 3 medici de familie, 5 asistenți medicali și 3 unități de personal de deservire. Pentru viitor se impune finalizarea reparației și transferul Centrului de sănătate la noul sediu, deschiderea unui cabinet stomatologic, modernizarea serviciilor oferite și recalificarea continuă a personalului medical.

Principala problemă este lipsa personalului calificat.

La Centrul de Sănătate se prestează următoarele servicii: staționar de zi, administrarea medicamentelor intramusculare și intravenoase, acordarea serviciilor medicale în caz de urgență, iar dotarea CS cu unitate de transport permite colectarea probelor biologice la locul de trai al pacientului dar și deplasarea medicilor de familie în teritoriu pentru deservirea populației. În perspectivă se impune lărgirea spectrului de servicii medicale prestate locuitorilor.

În cadrul Satului își desfășoară activitatea 1 asistent social, care împreună cu cei 2 lucrători sociali deservește grupele de persoane socialmente vulnerabile, preponderent singuratice, care necesită deservire la domiciliu. Persoanele date prestează servicii specializate persoanelor și familiilor care sunt beneficiari de asistență socială și duc evidența lor. Persoanelor socialmente vulnerabile li se acordă și ajutoare sociale, precum sunt: alocații de șomaj, indemnizații pentru motive de sănătate, compensații pentru perioada de iarnă, indemnizații de îngrijire a copiilor. De alocații speciale de stat (asistență socială, ajutoare financiare și materiale, etc.) beneficiază 37 de persoane, și încă 102 de persoane beneficiază de ajutor pe perioada rece.

Satul nu dispune de un Centru de susținere a familiilor social vulnerabile. Ar fi binevenită renovarea și redeschiderea fostului Centru destinat persoanelor în etate.

2.5.3 Sport

Potențialul sportiv al satului este valorificat pe măsură. În toată tânăra generație, iubeste și practică sportul, iar competițiile sportive, meciurile de fotbal, volei, lupte libere sunt nelipsite din activitățile ocazionale. În ceea ce privește domeniul sportiv, satul dispune de un stadion cu gazon natural și o sală sportivă la Liceul din sat, aflate în stare satisfăcătoare. Satul este reprezentată la competiții de către echipele de fotbal, volei și tenis de masă și oină. Tinerii din Grozești au cucerit aural la Campionatului Republicii Moldova la Oină. Oina (sau hoina) este un joc sportiv tradițional românesc. Jocul de oină era răspândit pe întreg cuprinsul al spațiului locuit de către români.

Pentru următorii ani se planifică diversificarea activităților sportive și petrecerea mai multor competiții locale și naționale.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • În comună există un Liceu Teoretic și o grădiniță de copii • Instituțiile de învățământ au fost modernizate și sunt asigurate cu toate comunicațiile necesare • Existența unor spații de agrement pentru copii (teren de joacă pentru copii) • Prezența cadrelor didactice cu experiență • În comună există oficiu poștal, • Locuitorii beneficiază de servicii medicale de calitate la Centrul de sănătate, care a fost renoțit, dispune de personal medical calificat, deși este dotat la nivel scăzut cu aparatură tehnică • Educația medicală la nivel • Grupele de persoane social-vulnerabile sunt sub supravegherea asistentului social • Satul dispune de teren sportiv, sală de sport la Liceu, și este reprezentat prin echipa de fotbal, volei și tenis de masă și oină. 	<ul style="list-style-type: none"> • Baza tehnico-materială a instituțiilor de învățământ preșcolar și liceal insuficient extinsă • Satul nu dispune de un Centru comunitar de asistență socială pentru persoanele în etate sau cu probleme de ordin social • Dotarea insuficientă a centrului de sănătate • Fonduri insuficiente destinate asistenței medicale și sociale • Domeniul sportiv în cadrul Satului cu rezerve de diversificare • O parte a populației active a migrat în străinătate, copiii acestor persoane fiind lăsați în grija bunicii sau rudelor • Inexistența dispensarului veterinar;
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Lărgirea gamei de servicii medicale prestate • Implementarea unor programe complexe de monitorizare a stării de sănătate a locuitorilor • Suplinirea personalului medical rezident și permanent • Deschiderea unui centru social comunitar • Implementarea unor programe consistente de asistență socială • Crearea unui ONG axat pe probleme sociale, problemele tineretului 	<ul style="list-style-type: none"> • Scăderea interesului față de efectuarea studiilor în localitate • Neglijarea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului • Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții cu caracter social • Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor sociale • Nereceptivitatea față de posibilitatea efectuării unor lucrări concrete în teritoriu prin intermediul granturilor străine și accesării fondurilor europene • Nu există persoane care să reprezinte interesele comunității în mod organizat și pe o perioadă lungă de timp • Reducerea ponderii populației active și îmbătrânirea acesteia

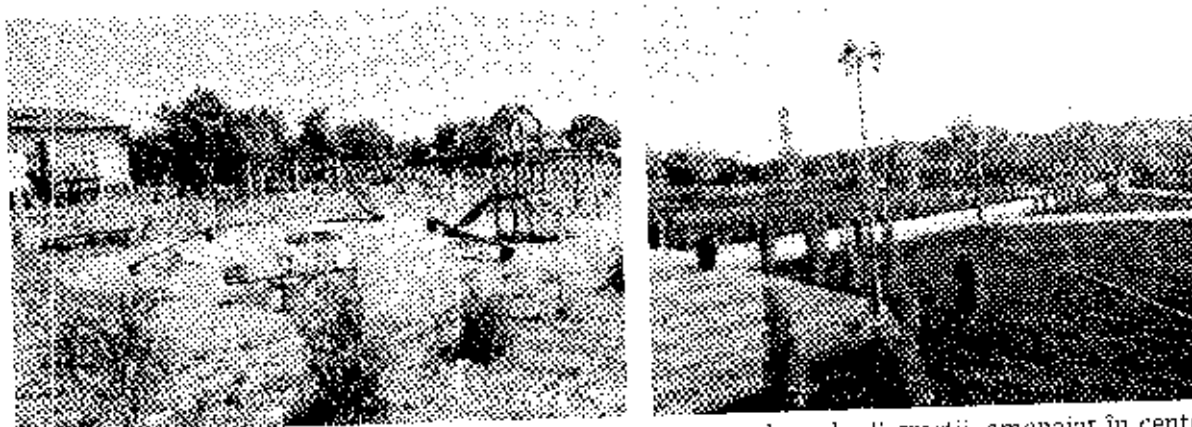
2.5.4. Cultură și turism

Patrimoniul cultural al satului Grozești, județul Nisporeni, constituie una din cele mai reprezentative lîne din moștenirea valorică a localității, merită să conserveze tradițiile și datinile băștinașe, care urmează a fi transmise generațiilor următoare.

În sat există o Casă de cultură, care este centrul vieții culturale din sat. Casa de Cultură din s.Grozești poate găzdui pînă la 350 de persoane. Se află în stare tehnică bună, în ultimii ani făcându-se investiții serioase și a fost dotat cu echipamente de sonorizare. La moment este necesară reparația treptelor și reabilitarea căilor de acces. Clădirea este conectată la apeduct și canalizare, dar nu este gazificată.

În cadrul Casei de cultură activează Formația folclorică „La vatra doinelor”, care deține titlul de colectiv „model”. În Casa de cultură activează cercuri pe creație. Pe viitor ar fi binevenită diversificarea activităților artistice, crearea cercurilor tematice, activităților extracurriculare și promovarea meșteșugurilor și tradițiilor locale și naționale.

În preajma Casei de cultură este amenajat un parc cu teren de joacă.

Micii din satul Grozești, Nisporeni, au parte, de un parc modern de distracții, amenajat în centrul localității de Fundația Edelweiss. Acțiunea face parte din proiectul „Satul Viitorului”, care va fi extins în toată țara.

Conform planului de lucru și Calendarii petrecerii măsurilor culturale, locuitorii satului participă la toate sărbătorile Naționale și religioase; concerte tematice; sărbători în cadrul satului, măști culturale de suflet, participă la festivalurile r-nale și după posibilități republicane; etc...

În scopul utilizării potențialului educativ al datinilor și obiceiurilor populare, conducerea localității insistă la organizarea a diferitor activități, cum ar fi șezători, serate în memoria scriitorilor și poezilor, seminare pentru profesori, educatori, cu diferite genericuri, pentru calificarea cadrelor implicate în educație.

În satul Grozești, activează cu succes Biblioteca Publică, care activează în cadrul Casei de cultură. Biblioteca este în stare satisfăcătoare, este conectată la apeduct și canalizare, dar nu este conectată la rețeaua de gaze naturale. Biblioteca are un fond de carte de circa 7024 surse bibliografice, dintre care 5992 în limba de stat. Biblioteca publică dispune de calculator, imprimantă și telefon fix. Dar pentru îmbunătățirea serviciilor de calitate și atragera cititorilor este nevoie de achiziție de carte și încă două calculatoare conectate la fibra optică (internet cu mai mare viteză) pentru ca utilizatorii bibliotecii publice să beneficieze de servicii de calitate. Pe parcursul anului 2019 în biblioteca publică s-a efectuat lucrări de reparație capitală în valoare de 59 427 lei (s-a scimbat o ușă de termopan, două tavane de amstrong, s-au tencuit pereții, s-a turnat și pus gresie).

În Biblioteca Publică Grozești regulat în afară de serviciul de bază se petrec diverse activități cu caracter cultural și educativ. La fel este necesară suplimentarea fondului de carte, deși biblioteca este dotată cu necesarul de manuale didactice și artistice, fondul de carte. Zilnic biblioteca este frecventată de elevii de la liceu, persoane care nu au conectare la internet.

Pe teritoriul satului există mai multe monumente din diferite perioade istorice. În Registrul monumentelor ocrotite de stat sunt incluse o așezare arheologică și o necropolă din perioada Hallstatului timpuriu, o așezare din sec. II-IV, doi tumuli din epoca antică, Biserica „Sf. Arhanghel Mihail și Gavril” (1835), Monument în memoria consătenilor căzuți (95) în 1941-1945 și o Troiță în memoria consătenilor căzuți (12) în 1914-1918

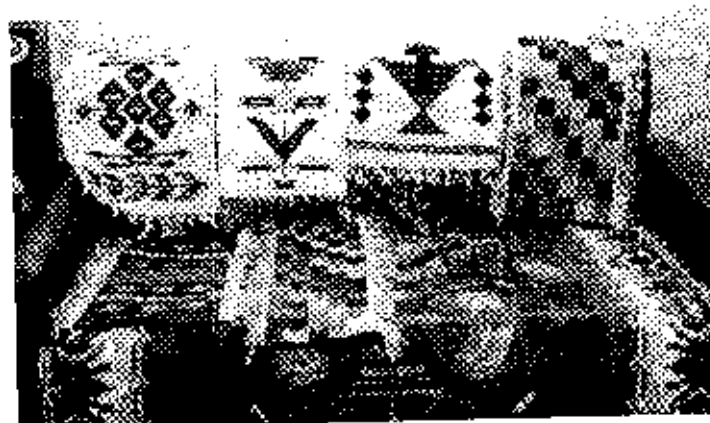
Biserica de piatră din Grozești se află în cimitirul satului. Lăcașul poartă hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril, iar construcția edificiului datează cu 1835.

Pentru satul Grozești turismul este un domeniu de perspectivă, care ar putea asigura creșterea economică a satului, precum și deschiderea locurilor de muncă pentru localnici și ar asigura bunăstarea lor.

Fremize pentru dezvoltarea turismului este interesul populației locale de a se implica în prestarea serviciilor turistice, precum și faptul că com. Grozești dispune de un cadru natural valoros, tradiții locale păstrate și o bucătărie locală ș.a.

Satul Grozești și-a păstrat tradițiile și obiceiurile străbunilor. Astfel că, un posibil turist interesat de focul din vatră, pâinea coaptă după vechile tradiții, gustarea, dar mai întâi participarea la împletirea sarmalelor, de țesutul covoarelor tradiționale, ori participarea la culesul roadelor în toamna toamnei, încă se mai poate bucura de o atmosferă patriarhală la care contribuie, ce-i drept, mai mult bătrânii satului. Mediul rural constituie o sursă importantă pentru prestarea serviciilor de cazare tradițională de tip rural, pentru oferirea unor posibilități vizitatorilor de a se încadra în activitățile și preocupările rurale, pentru familiarizarea cu folclorul, distracțiile și tradițiile locale, pentru prezentarea meșteșugurilor cu posibilitatea de participare la procesul de lucru al acestuia și oferirea unor posibilități de procurare a produselor meșteșugărești

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • În comună activează Casa de cultură, care a fost reparată și se află în stare bună • Tradițiile populare bine păstrate • Existența colectivelor artistice: • Interes pentru turism ca potențial pentru afaceri și pentru crearea de noi locuri de muncă • Existența unei bucătării locale specifice • Existența manifestărilor cu valoare folclorică: • Pe parcursul anului se petrec activități etno-culturale, sportive și de agrement • Monumente de importanță locală și națională • În comună există biserica creștin-ortodoxă, • Cimitirul local este îngrădit și dispune de drum de acces • Satul dispune de bibliotecă publică modernă • Așezarea geografică este favorabilă dezvoltării turismului rural și de tranzit <p>În comună există prestatori de servicii</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Potențialul cultural-turistic al Satului este slab valorificat, comparativ cu potențialul existent • Satul nu dispune de centru pentru copii și tineret • Lipsa unei strategii de dezvoltare a turismului local • Starcea criminogenă în sat este „relativ bună”
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea surselor alternative de susținere financiară a activității colectivelor folclorice • Dezvoltarea și stimularea activității echipelor sportive locale existente și înființarea a noi echipe • Valorificarea potențialului local (turistic, cultural, istoric, natural) • Existența potențialului de dezvoltare a agroturismului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructura de transport slab dezvoltată și nemodernizată poate avea ca efect ocolirea zonei turistice a satului; • Resurse financiare insuficiente pentru contribuțiile proprii la proiectele finanțate, în special în mediul rural.

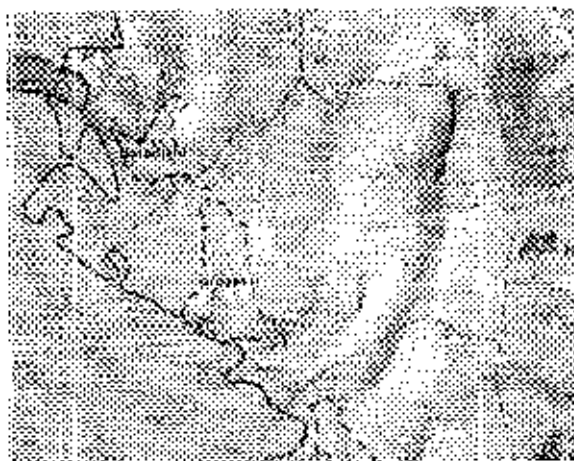
2.6. Mediul ambiant

Din punct de vedere geografic raionul Nisporeni este situat în partea centrală a Republicii Moldova, așezat la o distanță de 14 km de or.Nisporeni și 87 km de capitala țării or.Ch.șinău.

După structura geomorfologică, relieful terenurilor satului aparține Podișului Moldovei Centrale (Codru), partea de nord-est, reprezintă o combinație de cumpene înguste în formă de creastă cu văi adânci și largi, versanții cărora sunt fragmentați de depresiuni numite hârtoape. Relieful, cu factor principal de formare a solului, are un rol deosebit. El influențează asupra repartizării energiei solare, curenților de aer, regimul de apă, repartizarea precipitațiilor atmosferice și altele.

Relieful satului este predominant de altitudini medii (50 - 150 m), altitudinea medie este de 53 metri față de nivelul mării, cu o bonitate a solurilor (54p%) sub nivelul mediu național. Altitudinea maximă de 245,6m se atestă în partea de est a satului. Altitudinile minimale se atestă în funca r.Prut.

Condițiile geomorfologice în principiu influențează pozitiv pentru dezvoltarea diferitor ramuri în agricultură.

Relieful com. Grozești

Capitalul natural. Fondul forestier, flora și fauna. Suprafețele totale ale fondului forestier ale satului reprezintă 429,10 ha, dintre care 312,5ha sunt gestionate de Întreprinderea pentru silvicultură Nisporeni, ocolul silvic Grozești, iar restul 116,6 ha sunt gestionate de API. Grozești. Diversitatea florei și faunei este tipică pentru Podișul Moldovei Centrale fiind prezentată de pădurile de fag, carpen, frasin, ulm și în special stejarul, care sunt principalii formatori ai pădurilor din Nisporeni, iar în fâșiile forestiere sunt prezente: cornul, păducelul, măcieșul, liliacul ș.a. arbuști. Fauna este sărăcită numeric deși este diversă: vulpea, pisica sălbatică, jderul de pădure, iepurele, veverița, mieria, porumbelul de pădure, gălța, cinteza, vulturul. Distribuția speciilor de plante și animale este puternic influențată de faptul că sectoarele cu vegetație nalterată de activitățile agricole sunt foarte limitate, lipsind condiții adecvate pentru dezvoltarea și răspândirea acestora.

Apele de suprafață și apele subterane. Satul este situat pe malul stâng al r.Prut. Fondul apelor este reprezentat de afluenții r.Prut, de câteva iazuri și izvoare. Fondul apelor satului ocupă o suprafață de 100,17 ha.

În prezent apele subterane se află la o adâncime de 180-220 m. Principala problemă cu care se confruntă API. privind apele subterane din localitate este imposibilitatea folosirii acestora din cauza indicatorilor calității. Apele subterane pot fi folosite numai în scopuri tehnice.

Sursele de apă potabilă. Localitatea își îndeplinește necesitățile în apă potabilă prin intermediul apeductului, la care sunt conectate peste 500 de gospodării. Rețelele sunt noi. Suplimentar, ca surse de apă potabilă, sînt folosite cele circa 120 fântîni de mină și fântînilor arteziene.

În Satul Grozești sunt supuse inundațiilor peste 140 de hectare de terenuri agricole și pășuni, și 20 de hectare de grădini, inclusiv 20 de case și fântînilor care sînt mai aproape de r.Prut.

Clima și aerul. Raionul Nisporeni se caracterizează printr-o climă temperată continentală, cu iarna blîndă și scurtă (temperaturile medii a lunii ianuarie: $-3 - 5^{\circ}\text{C}$), vara caldă și lungă (temperaturile medii a lunii iulie $+20 - 22^{\circ}\text{C}$) cu o cantitate relativ mică de precipitații.

În funcție de latitudine, altitudine și particularitățile orografice pe teritoriul raionului se delimitează trei zone climaterice, în care temperaturile medii în fiecare zonă variază cu 2-3 grade. Temperatura medie a anului este de $8,6 - 9,2^{\circ}\text{C}$. Minimum absolut de temperatură constituie $-39 - 40^{\circ}\text{C}$, maximum absolut variază între $+33 - 36^{\circ}\text{C}$.

Primele înghețuri apar în octombrie, ultimele primăvara la sfîrșitul lui aprilie.

Durata perioadei de temperatură fără ger este de 165 - 180 zile, pe sol 145 - 150 zile. Suma temperaturilor mai mari de 10°C în perioada activă de vegetație a plantelor este de 27500 - 285000 C. Perioada de vegetație este de 210 zile.

Acoperirea solului cu zăpadă se petrece în anii geroși, atinge o înălțime de 15 - 25 cm. În perioada anului predomină curenții de aer nord-vest și nordice.

Cantitatea anuală de precipitații atmosferice variază anual în limitele a 450 - 550 mm. Din suma anuală de precipitații aproximativ 65 - 70 % cad în perioada caldă a anului (aprilie - noiembrie) și numai 30% în perioada rece (decembrie - martie) sub formă de zăpadă și lapoviță. Prima zăpadă apare la sfîrșitul lunii noiembrie, începutul lunii decembrie. Perioada secetoasă începe în luna iulie și durează 2-3 luni. Sunt frecvente și vânturi uscate.

Coefficientul hidrotehnic variază de la 1,2 - 1,1.

Resursele agroclimaterice a teritoriului formează condiții favorabile pentru cultivarea și creșterea culturilor agricole, plantațiilor de viță de vie și livezilor.

Solurile și subsolurile. Solurile sunt principala bogăție a localității. De prelucrarea și utilizarea eficientă a acestora depinde atât economia satului, raionului, cât și cea națională. Capitalul funciar al s. Grozești, r-nul. Nisporeni ocupă o suprafață de circa 2394,80 ha, dintre care 1589,80 ha sunt terenuri cu destinație agricolă. Semnificativ este faptul că, calitatea solurilor din care este constituit capitalul funciar este înaltă. Circa 80% din teritoriul satului este acoperit cu cernoziomuri. Bonitatea medie a solurilor este apreciată cu 54 baluri. Analiza denotă, că majoritatea din terenurile capitalului funciar pot fi folosite în scopuri agricole oferind posibilitatea atingerii unor raulamente înalte de utilizare a acestora, excepție fiind terenuri degradate. Datele analizate ne demonstrează că în s.Grozești acest capital natural de calitate este utilizat la maximum.

Harta solurilor satului Grozești

Subsolul localității Grozești nu dispune de resurse naturale specifice.

O parte din solurile s. Grozești sunt afectate de diverse forțe de distrugere: 9ha sunt râpi, 89,99 ha sunt supuse alunecărilor de teren, 716,00ha sunt erodate, dintre care 167 ha sunt puternic erodate.

Starea mediului ambiant al Satului este satisfăcătoare. Satul dispune de 3 gunoiști neautorizate, dar sistemul de colectare centralizată a deșeurilor nu este organizat și, colectarea și transportarea deșeurilor nu se face separat.

Necătând la existența gunoiștilor în proajma satului periodic apar gunoiști stihinice.

Este necesară autorizarea gunoiștilor și organizarea colectării centralizate a deșeurilor, este absolut necesară plantarea unei fâșii forestiere în jurul gunoiștii, pentru a evita răspândirea deșeurilor de către vânt, precum și împădurirea terenurilor degradate. La fel este necesară creșterea gradului de conștientizare a populației locale despre importanța gestionării eficiente a deșeurilor, inclusiv prin reducerea volumului de deșuri depozitate odată cu creșterea cantității materialelor reciclabile,

scăderea nivelului de poluare a solului și a apelor subterane, creșterea calității vieții populației prin reducerea riscurilor de îmbolnăvire.

Pe teritoriul satului funcționează stațiile de pompare și tratare a apei, precum și o stație de epurare a apelor reziduale, care deservesc nu doar locuitorii s.Grozești, dar și pe locuitorii or.Nispureni și a s.Vărzărești.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Resurse acvatice disponibile n.Răut, iazuri, izvoare, prezența unui număr mare de fântâni de tip mină (120) • Respectarea, în general, de către populație a normelor de transportare și depozitare de deșeurilor la gunoiste • Interesul sporit al APL în vederea îmbunătățirii stării mediului ambiant din localitate • Utilizarea redusă a pesticidelor • Existența apeductului și a sistemului de canalizare • Suprafețe împădurite – 429,10ha 	<ul style="list-style-type: none"> • Existența gunoștilor neautorizate • Lipsa sistemului de colectare și transportare centralizată a deșeurilor menajere • Fântânile de mină nu sunt marcate cu plăcuțe de informare privind calitatea apei • Educația ecologică la nivel superficial • Expunerea la hazardurile naturale sezoniere, în special la secetă și inundații • Insuficienta preocupare a agenților economici în recuperarea și re folosirea ambalajelor • Solurile sunt afectate de factori de degradare precum eroziune, sărăturare; • Pericol de inundații
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Implementarea proiectului de colectare selectivă a deșeurilor • Amenajarea și curățarea tuturor fântânilor de tip mină • Curățirea zonelor din proajma satului • Menținerea străzilor satului într-o stare curată • Informarea populației privind necesitatea protecției mediului ambiant și utilizării raționale a resurselor naturale • Promovarea educației ecologice a tinerei generații pentru a proteja mediul și a folosi rațional resursele naturale • Creșterea interesului autorităților locale pentru promovarea de parteneriate în vederea protecției mediului; • Disponibilitatea finanțărilor proiectelor de mediu prin intermediul fondurilor europene nerambursabile. • Crearea unui ONG axat pe probleme ecologice 	<ul style="list-style-type: none"> • Impactul negativ al schimbărilor climatice asupra sectorului agricol (secete, grindină) • Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții de mediu • Sărăcia, lipsa surselor de existență sau alte necesități vitale îi constrânge pe cetățeni să încalce legea, inclusiv la capitalul tăteri ilicite. • Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene de calitate în materie de mediu • Neglijarea tradițiilor locale în domeniul protecției mediului • Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor legate de mediu

3. PROCESUL DE ELABORARE A PLANULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A SATULUI GROZEȘTI, R-NUL NISPORENI

3.1. Inițierea procesului de planificare strategică

Satul Grozești, r-nul Nisporeni, trebuie să-și însușească și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă dezorganizată, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se pot consuma irațional resurse prețioase. Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru încheșat și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică are ca scop definirea reperelor strategice de dezvoltare a Satului pe o perioadă de 5-7 ani. Etapele metodologice principale ale procesului de planificare strategică au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a Satului Grozești, r-nul Nisporeni, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic propriu-zis.

Principiile care au stat la baza procesului de planificare strategică au fost:

- implicarea comunității,
- transparența,
- obiectivitatea,
- coerența și
- continuitatea proceselor.

Elementul-cheie în inițierea procesului de planificare strategică este identificarea resurselor locale, care pot fi văzute ca principalele oportunități de dezvoltare pe viitor a satului.

Inițierea procesului de planificare strategică a început, după semnarea contractului de prestare a serviciilor de consultanță, urmată cu înființarea Echipei de Planificare (EP), desemnată de „Success Consulting” SRL.

În urma dezbaterilor interne Echipa de Planificare a beneficiat de instruire din partea Institutului de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP) prin facilitarea procesului de planificare. Facilitatorul a explicat importanța elaborării planului, pașii de urmat, metode și tehnici de abordare a comunităților, metode de analiză a comunității în vederea identificării necesităților pentru stabilirea domeniilor de cuprindere a strategiei pentru elaborarea Planului Strategic de Dezvoltare Socio-economică a satului Grozești, r-nul Nisporeni. Au fost expuse metodele de consultare a comunității: workshopuri, metoda discuției, ședință de analiză, chestionare. Membrii EP au decis să utilizeze metoda chestionarelor. Procesul de consultare a comunității, interviuarea, a durat 3 săptămâni, după care a urmat ședința de analiză și interpretare a cercetărilor efectuate.

Pentru a da rezultate, planificarea strategică trebuie însoțită de promovare la nivelul administrației publice locale a unui Management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul Satului.

3.2. **Înființarea echipei de planificare**

Echipa de planificare socio-economică a Satului Grozești, r-nul Nisporeni a fost constituită pe baza propunerilor: IDEP, SCT și APL care au nominalizat persoanele investite cu încrederea pentru a-i reprezenta și a transmite problemele pe care aceștia le resimt și doresc a fi rezolvate în vederea îmbunătățirii vieții și dezvoltării durabile a localității Grozești, r-nul Nisporeni (vezi tabelul de mai jos). Membrii EP au fost selectați astfel încât să fie acoperite toate domeniile de cuprindere a planului strategic. La înființare EP s-a ținut cont de voința fiecărui membru propus de a se implica în procesul de planificare strategică a satului Grozești, r-nul Nisporeni.

Tabelul 9. Componența echipei de planificare

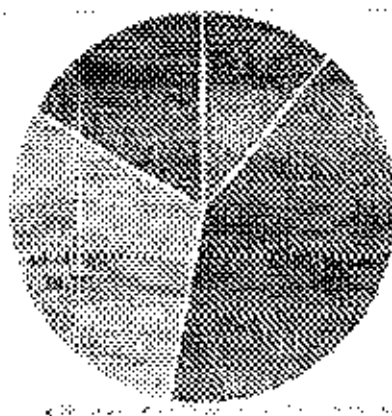
Nr.	Numele și prenumele
1.	Calestru Iuric - expert APL, SCT, IDEP
2.	Tofan Serghei - primar, Satul Grozești, R-nul Nisporeni
3.	Mitrofan Svetlana - Secretar al Consiliului local, Primăria Grozești, R-nul Nisporeni
4.	Fonari Natalia - Contabil - șef, Primăria Grozești, R-nul Nisporeni
5.	Mocanu Adriana - Perceptor fiscal, Primăria Grozești, R-nul Nisporeni.
6.	Savin Justin - Inginer Cadastral, Primăria Grozești, R-nul Nisporeni
7.	Iancu Virginia - Asistent social, Primăria Grozești, R-nul Nisporeni
8.	Ținbur Ion - Polițist de sector, Primăria Grozești, R-nul Nisporeni
9.	Butnaru Valeriu - consilier, s.Grozești
10.	Ciocan Mihail - consilier, s.Grozești
11.	Croitoru Nicolae - consilier, s.Grozești
12.	Dobzeu Iulia - consilier, s.Grozești
13.	Iancu Virginia - consilier, s.Grozești
14.	Iancu Petru - consilier, s.Grozești
15.	Merlan Ion - consilier, s.Grozești
16.	Mocanu Liliana - consilier, s.Grozești
17.	Mocanu Vladimir - consilier, s.Grozești
18.	Romanciuc Oleg - consilier, s.Grozești
19.	Spînu Mihail - consilier, s.Grozești
20.	Mocanu Liliana - directorul Liceului Teoretic "Prometeu", Satul Grozești, R-nul Nisporeni
21.	Lozan Doina - directorul grădiniței "Deceluş" din s. Grozești, R-nul Nisporeni
22.	Rotaru Elena și Rotaru Constantin - Medici de familie, OMF Grozești, R-nul Nisporeni
23.	Iancu Violeta - director Casa de cultură, s.Grozești, R-nul Nisporeni
24.	Savin Antonina - Bibliotecar principal, Biblioteca Publică s. Grozești, R-nul Nisporeni.
25.	Ciubuc Natalia - expert APL, SCT

3.3. Interviewarea locuitorilor

Procesul de planificare strategică a fost precedat de un sondaj sociologic de opinii, conceput de către Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor și realizat de Echipa de Planificare în colaborare cu Primăria Satului Grozești, r-nul Nisporeni. Au fost anchetate 110 persoane de diferite categorii sociale și de vârstă, inclusiv 45 bărbați și 65 femei. În baza datelor acumulate au fost stabilite problemele de ordin economic, social și ecologic cu care se confruntă populația satului. În funcție de vârstă, structura eșantionului rezultat este prezentată de persoane cu vârsta cuprinsă între 20-30, 30-40 ani, urmată de categoriile de vârstă 40-60 ani și 60+.

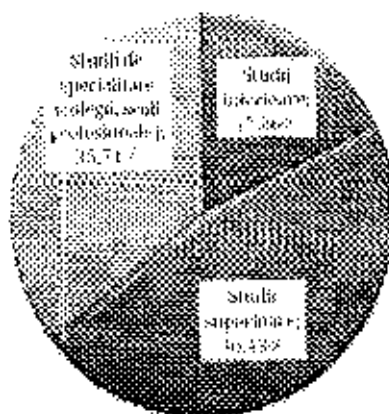
În urma prelucrării datelor chestionării au rezultat următoarele concluzii:

Structura eșantionului interviewat după vârstă

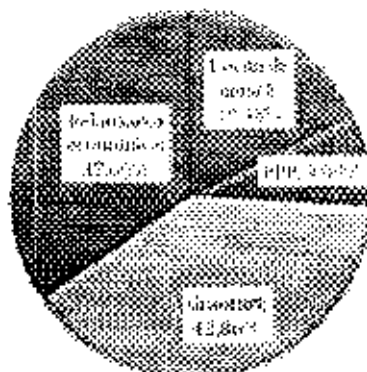
Structura eșantionului în funcție de pregătirea socială

În cadrul eșantionului sunt prezente categorii de persoane din toate nivelele de pregătire profesională, cu o predominanță a respondenților cu studii medii și studii de specialitate.

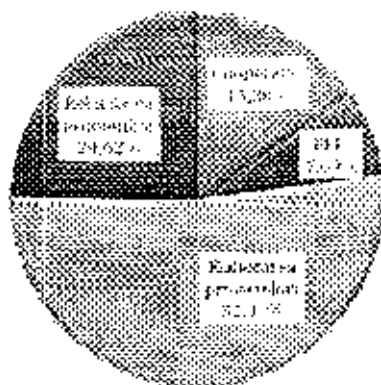
Soluția pentru atragerea fondurilor pentru APL

Se scot în evidență de către persoanele intervievate câteva soluții pentru accesarea granturilor, relansarea economică, cu predominarea deschiderii de noi locuri de muncă.

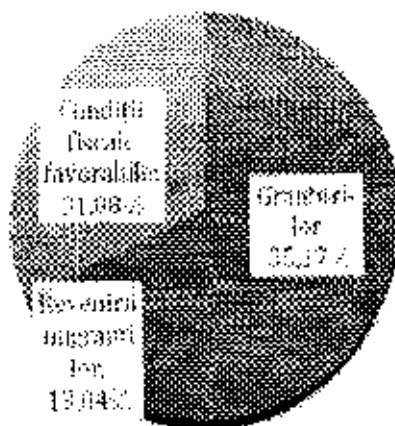
Viitorul APL-urilor

O bună parte din cei intervievați privesc cu optimism viitorul acestei instituții, prin prisma elaborării de proiecte, cooperării și relansării economice. Dispariția acestei instituții în viitorul apropiat nu este văzută de nici unul dintre respondenți.

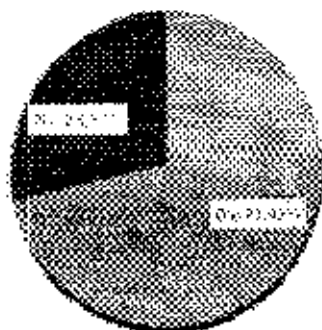
Relansarea economică a APL-urilor:

Accentul în înviorarea economică a APL-urilor se pune primordial pe accesarea granturilor și revenirea migrantilor.

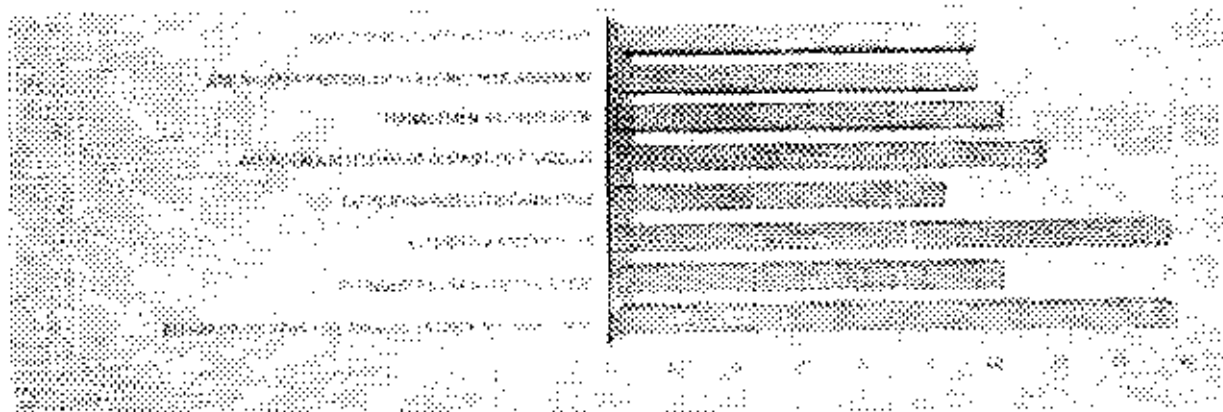
Coordonarea acțiunilor administrației Satului cu localnicii

Marca majoritate a intervievaților consideră că acțiunile administrației API, sunt coordonate în prealabil cu populația satului, fapt ce denotă existența unei coeziuni strânse în API și comunitate.

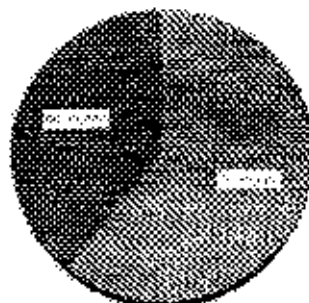
Problemele ce necesită soluționate de urgent:

Locuitorii satului Grozești, r-nul Nisporeni consideră prioritar de soluționat în cadrul Satului 8 probleme, cele mai stringente fiind: extinderea și modernizarea rețelei de iluminare stradală pe întreg teritoriul satului Grozești, reparația drumurilor, extinderea sistemului centralizat de apeduct, extinderea sistemului de canalizare, extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale, modernizarea sistemului de management al deșeurilor, crearea unor noi locuri de muncă, amenajarea spațiilor verzi și ... etc.

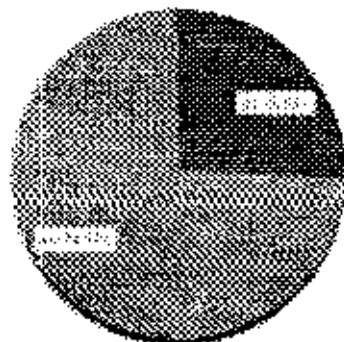
Cunoașterea planurilor de dezvoltare a localității de către localnici

Planurile de dezvoltare a localității sunt cunoscute de 60,61% din respondenți, iar cca. 1/2 din persoanele interievate nu cunosc planurile de viitor ale API (39,39%).

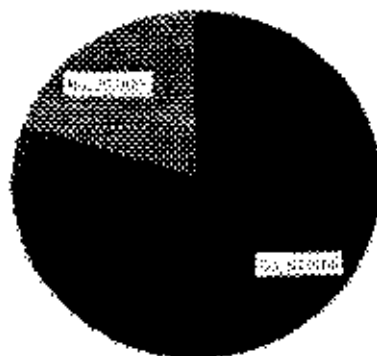
Cointeresarea locuitorilor satului în obținerea unui grant pentru lansarea în afaceri

25,93 % din persoanele intervievate își manifestă interesul în obținerea unui grant pentru lansarea în domeniul afacerilor, pe când alte 74,07 % nu sunt cointeresați să se dezvolte în domeniul dat.

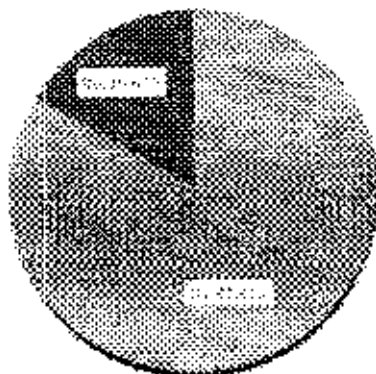
Dorința populației locale de a se implica în suportul APL pentru implementarea proiectelor

Opiniile localnicilor sunt primate pozitiv la capitolul – implicare în susținerea APL în procesul de implementare a proiectelor. Circa 80% din respondenți sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor.

Dinamica soluționării problemelor în ultimii 10 ani.

În viziunea majorității din respondenți, dinamica din ultimii 10 ani este considerată ca fiind pozitivă în ceea ce privește soluționarea problemelor cu care se confruntă satul.

Comuna Său Ștefan Lăveș

Str. Ștefan Lăveș nr. 100

3.4. Concordanța strategiilor de dezvoltare a Raionului Nisporeni cu cea locală

La elaborarea Planul Strategic de Dezvoltare socio-economică a Satului Grozești s-a ținut cont de prevederile din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”, Programul de dezvoltare a Raionului Nisporeni 2016-2021, Programul Sectorial în Eficiența Energetică pentru Regiunea de Dezvoltare Nord, Strategia reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător (2016-2021), Programul Regional Sectorial de Management al Deșeurilor Solide pentru Regiunea de Dezvoltare Nord și alte documente de politici relevante.

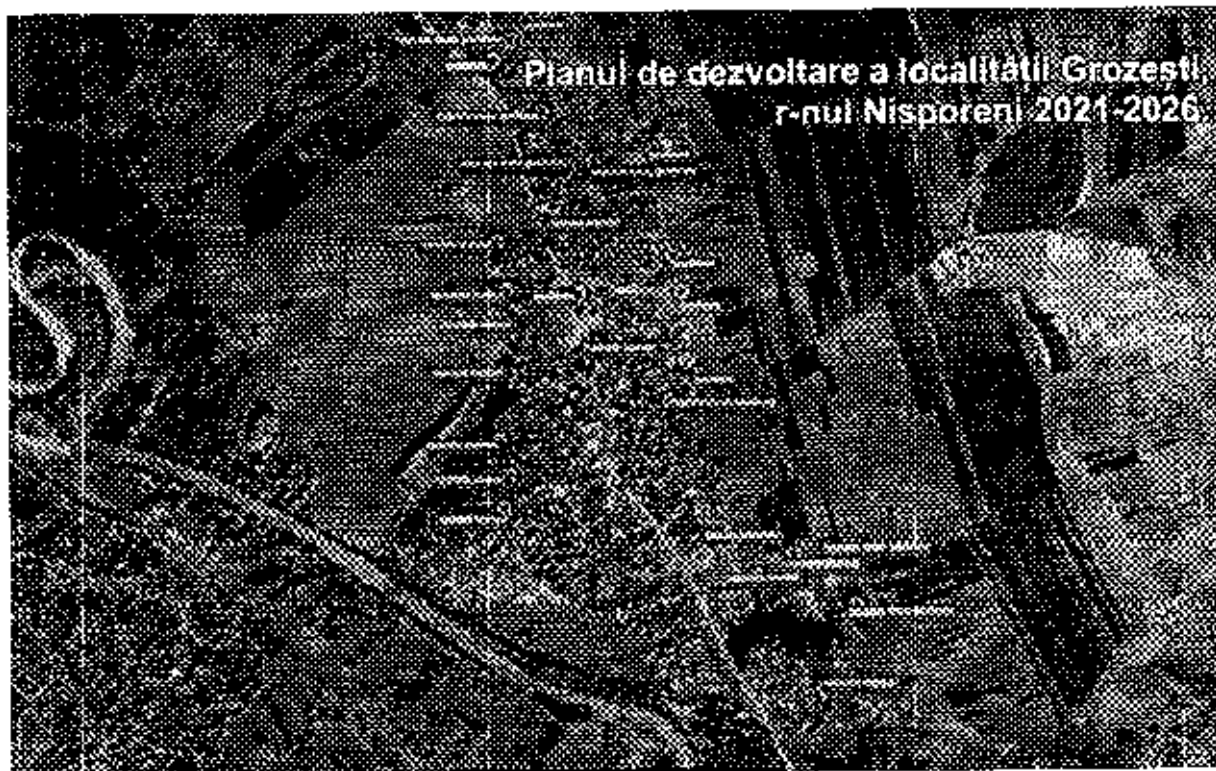
APL a participat la toate întrunirile ce au vizat stabilirea priorităților, obiectivelor pe termen mediu și lung în vederea definirii planului strategic de acțiuni de dezvoltare socio-economică durabilă a Raionului Nisporeni. Nemijlocit Satul Grozești este identificat în programele de dezvoltare ale Raionului Nisporeni la așa compartimente precum: creșterea competitivității producției locale, diversificarea producției agricole, dezvoltarea turismului, renovarea rețelelor de drumuri locale și salubritatea teritoriului.

Avantajele concordanței Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Grozești, r-nul Nisporeni cu strategiile sus menționate se vor materializa în posibilitatea accesării mai multor surse de finanțare pentru infrastructura publică de utilități (apă potabilă, sistemul de canalizare, infrastructura drumurilor, etc.), creșterea suportului financiar din partea conatorilor externi (BERD, BL, BEI, Comisiile UE).

4. STABILIREA OBIECTIVELOR PLANULUI STRATEGIC

La stabilirea obiectivelor strategice au servit informațiile din sondajul sociologic, analiza punctelor slabe și tari, oportunităților și riscurilor mediului extern, viziunile EP și a API. asupra viitorului Satului.

După analiza pe baza unui set de criterii și după ierarhizarea problemelor, au fost stabilite drept prioritare 6 obiective strategice.

Obiectiv Strategic 1. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

Nr.	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	<p>1.1. Reparația curentă a drumurilor</p> <p>1.2. Asfaltarea unor noi tronsoane de drum</p> <p>1.3. Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogredcrul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale</p> <p>1.4. Amenajarea și menținerea drumurilor principale pe câmpurile agricole</p> <p>1.5. Amenajarea drumului de acces spre gunoiștea satului</p> <p>1.6. Amenajarea trotuarelor de-a lungul drumului central din sat</p> <p>1.7. Reparația capitală a podurilor</p> <p>1.8. Amenajarea a încă 2 stații de așteptare a transportului public</p> <p>1.9. Extinderea rețelei de iluminare stradală pe întreg teritoriul satului Grozești</p>
2	Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	<p>1.10. Extinderea sistemului de aprovizionare cu apă a localității</p> <p>1.11. Extinderea sistemului de canalizare a localității</p> <p>1.12. Construcția ministațiilor de epurare a apelor reziduale</p> <p>1.13. Amenajarea și întreținerea fântânilor publice din localitate în conformitate cu normativele în vigoare</p>
3	Conectarea la rețelele ingineresti de aprovizionare cu gaze naturale	<p>1.14. Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în com. Grozești</p>
4	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice	<p>1.15. Instalarea panourilor fotovoltaice la instituțiile de învățământ și clădirile publice</p>
5	Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor publice	<p>1.16. Procurarea unui tractor multifuncțional</p> <p>1.17. Menținerea stării tehnice bune a clădirilor publice</p> <p>1.18. Dotarea cu mobilier a edificiilor publice</p>

Obiectiv Strategic 2: Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind numărul locurilor de muncă

Nr.	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Diversificarea și susținerea micului business	<p>2.1. Accesarea unor surse de finanțare sub formă de grant sau investiționale pentru dezvoltarea business-ului rural</p> <p>2.2. Stimularea dezvoltării sectorului servicii (<i>deservirea socială a populației: frizerie, reparația încălțămintei atelier de croitorie ș.a., ecoturism, agraturism, confecții, ș.a.</i>)</p> <p>2.3. Stimularea dezvoltării sectorului de creștere, păstrare și prelucrare a producției agricole (<i>mini-întreprinderi de procesare a producției agricole, cultura în spații protejate, ucvacultura, crearea asociațiilor (holdingurilor) agricole etc.</i>)</p> <p>2.4. Atragerea investițiilor prin programele PARE 1+1 și PNAET.</p> <p>2.5. Promovarea organizării lanțului alimentar competent, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole.</p> <p>2.6. Încurajarea transferului de cunoștințe, a instruirii și a inovării în business.</p> <p>2.7. Cultivarea spiritului antreprenorial în deosebi în rândul tinerilor</p> <p>2.8. Amenajarea pieții locale</p> <p>2.9. Crearea lanțului complet de producere, care va finaliza cu exportul produsului finit</p>
2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	<p>2.10. Construcția sistemelor de irigare la scară mică a terenurilor agricole</p> <p>2.11. Stimularea lansării de noi afaceri în domeniul agricol și activităților conexe</p>
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agricole	<p>2.12. Facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole, înființarea de noi asociații agricole</p> <p>2.13. Promovarea tehnologiilor de cultivare a culturilor cu potențial înalt</p>
4	Valorificarea potențialului turistic al Satului	<p>2.14. Identificarea tuturor atracțiilor turistice din perimetrul satului.</p> <p>2.15. Elaborarea și implementarea unui plan local de măsuri în vederea dezvoltării turismului în s. Grozești</p> <p>2.16. Dezvoltarea infrastructurii de deservire a turiștilor</p> <p>2.17. Promovarea s. Grozești ca destinație turistică</p> <p>2.18. Plasarea indicatoarelor spre atracțiile turistice</p>

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială în Satul Grozești, r-nul Nisporeni

Nr.	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	<p>3.1. Reînnoirea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ în corespundere cu particularitățile de vârstă a elevilor și copiilor</p> <p>3.2. Asigurarea bibliotecii cu tehnică de calcul</p> <p>3.3. Susținerea fondului de carte a bibliotecii din sat</p> <p>3.4. Stimularea unei perfecționări continue a cadrelor didactice implicate în procesul educațional</p> <p>3.5. Susținerea socială a cadrelor didactice tinere, pentru a evita exodul acestora</p>
2	Îmbunătățirea infrastructurii mediului școlar și preșcolar	<p>3.6. Amenajarea teritoriului Liceului Teoretic din s.Grozești</p> <p>3.7. Amenajarea unui stadion de minifotbal.</p> <p>3.8. Reabilitarea stadionului de pe teritoriul Liceului Teoretic din s.Grozești</p> <p>3.9. Modernizarea rețele de iluminare internă Liceului Teoretic din s.Grozești</p> <p>3.10. Extinderea și conectat sistemului anti-incendiar Liceului Teoretic din s.Grozești</p> <p>3.11. Reabilitarea sistemului de canalizare a Liceului Teoretic</p> <p>3.12. Reabilitarea a spațiilor interioare la Grădinița de copii "Deceș" din s.Grozești</p> <p>3.13. Amenajarea terenurilor sportive la grădinițele din sat</p> <p>3.14. Amenajarea terenului grădinițelor de copii conform cerințelor vârstei</p> <p>3.15. Finalizarea reparației noului Centru de sănătate</p>
3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației Satului	<p>3.16. Dotarea CS cu mobilierul și aparatura necesar</p> <p>3.17. Lărgirea gamei de servicii medicale prestate locuitorilor Satului la OMF</p> <p>3.18. Elaborarea și implementarea programelor de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici</p>
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile	<p>3.19. Deschiderea unui centru comunitar de asistență pentru persoanele în etate</p> <p>3.20. Implementarea serviciilor socio-medicale și de socializare destinate persoanelor vulnerabile, persoanelor cu dizabilități și persoanelor în etate</p> <p>3.21. Acordarea suportului social și psihologic copiilor, părinții cărora sunt plecați peste hotare și a copiilor din familiile social vulnerabile</p> <p>3.22. Crearea unui ONG orientat pe probleme sociale</p>

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității

Nr.	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	<p>4.1. Reabilitarea treptelor Casei de cultură Grozești</p> <p>4.2. Amenajarea căilor de acces spre casa de cultură</p> <p>4.3. Crearea muzeului satului</p> <p>4.4. Asigurarea colectivelor artistice cu costume și atributele necesare</p>
2	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	<p>4.5. Crearea unui complex sportiv sau centru de fitness.</p> <p>4.6. Amenajarea parcului din sat și dotarea lor cu utilitățile necesare.</p> <p>4.7. Iluminarea teritoriului parcului</p> <p>4.8. Amenajarea parcului cu terenuri de joacă adaptate pentru copii de diferite vârste</p> <p>4.9. Amenajarea zonelor de odihnă pe malul lacului și pe promontoriul r. Prut</p> <p>4.10. Crearea unităților de agrement și deservire a turiștilor</p>
3	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din Satul Grozești, r-mul Nisporeni	<p>4.11. Susținerea activității colectivelor artistice de amatori (muzică, dans, etc.)</p> <p>4.12. Promovarea copiilor, tinerilor talentați prin susținerea participării lor la diferite concursuri, festivaluri la nivel național și internațional</p> <p>4.13. Menținerea și dezvoltarea continuă a activităților sportive (fotbal, volei, trântă etc.) și dotarea cu echipament sportiv necesar, transport etc.</p> <p>4.14. Asigurarea activității cercurilor pe interese</p> <p>4.15. Organizarea și petrecerea evenimentelor cultural-artistice și sportive în localități</p> <p>4.16. Încurajarea activităților meșteșugărești, artizanale</p> <p>4.17. Edificarea unui monument pe malul r.Prut</p> <p>4.18. Valorificarea patrimoniului cultural a satului prin organizarea festivalurilor, concursurilor, târgurilor ș.a.</p> <p>4.19. Identificarea și promovarea produselor tradiționale locale</p>

Obiectiv Strategic 5, Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

Nr.	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Crearea sistemului de Management al deșeurilor în conformitate cu standardele moderne de performanță în domeniu	5.1. Amenajarea gunoștilor, înmormântarea lor cu gard și amenajarea teritoriului adiacent 5.2. Proiectarea și construcția platformelor de sortare a deșeurilor menajere 5.3. Plantarea fâșiilor forestiere de protecție în jurul gunoștilor 5.4. Elaborarea și implementarea unui mecanism de avertizare și sancționare a persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice 5.5. Lichidarea gunoștilor neautorizate
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	5.6. Curățirea și amenajarea fântânilor publice de pe teritoriul satului 5.7. Organizarea zilelor ecologice (curățire, amenajare și înverzire a spațiilor publice) 5.8. Curățirea și înverzirea albiei bazinelor acvatice și eliminarea canalelor de scurgere 5.9. Împădurirea terenurilor degradate și cu pericol de eroziune 5.10. Împădurirea zinelor de protecție a bazinelor acvatice 5.11. Întărirea digurilor în scopul evitării inundațiilor 5.12. Întreținerea și amenajare anuală a cizmetrelor 5.13. Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului ambiant	5.14. Marcarea fântânilor publice în funcție de indicii de calitate a apei (cerculețe verzi, galbene, roșii), actualizarea pașapoartelor 5.15. Informarea populației asupra folosirii echilibrate a resurselor de apă și prevenirea poluării mediului 5.16. Inițierea unor campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea protecției mediului înconjurător 5.17. Combaterea tăcerilor ilicite din fondul forestier 5.18. Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea Satului și în procesul decizional

Nr	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	<p>6.1. Organizarea regulată sau periodică (după caz) a audierilor publice, dezbaterilor, adunărilor cu localnicii pe marginea temelor și problemelor Satului Grozești</p> <p>6.2. Menținerea panourilor informative de pe teritoriul Satului</p> <p>6.3. Suplinirea site-ului și crearea paginilor de pe rețelele sociale cu informații relevante satului</p>
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	<p>6.5. Organizarea de către Primărie sau participarea funcționarilor publici la cursuri de calificare în administrare publică</p> <p>6.6. Întărirea capacităților funcționarilor publici abilitați în atragerea fondurilor, investițiilor</p> <p>6.7. Instruirea personalului care are nevoie de cunoștințe adăugătoare (programe de calculator, baze de date, inginerie, etc.)</p> <p>6.8. Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu satele/comunele din RM și de peste hotarele ei, în vederea soluționării unor probleme comune (măsurii culturale, schimb de experiență, proiecte transfrontaliere, etc.)</p>
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor Satului	<p>6.9. Instituirea "Zilei faptelor bune"</p> <p>6.10. Serbarea Hramului Satului</p> <p>6.11. Instituirea "Supravegherii de vecinătate"</p> <p>6.12. Conștientizarea populației despre necesitatea proiectelor canalizare/gaz/apă pentru participare cu contribuții</p> <p>6.13. Acordarea suportului pentru înființarea de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) cât și susținerea asociațiilor prezente pe teritoriul satului</p> <p>6.14. Inițierea și derularea unor acțiuni de implicare civică de genul: cea mai curată stradă, cea mai amenajată gospodărie, cea mai frumoasă fântână, etc.</p>

S. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC

5.1. Etape de implementare

Succesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Grozești, r-nul Nisporeni depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acestuia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Grozești, r-nul Nisporeni vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt:

1. Administrația publică locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria)
2. Comunitatea Locală - locuitorii Satului și instituțiile publice locale
3. Societatea civilă (ONG, femeile, tineretul, pensionarii, organizațiile confesionale și profesionale)
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul Raional Nisporeni, Organizațiile Internaționale, Guvernul).

Implementarea Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Grozești, r-nul Nisporeni poate fi divizată convențional în 3 etape:

Adoptarea Planului Strategic de Dezvoltare. În cadrul acestei etape, Planul Strategic de Dezvoltare va fi supus dezbaterilor publice la Adunarea Satului. După dezbateri, scopul cărora este ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Grozești, r-nul Nisporeni va fi înaintat Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.

Implementarea Planului Strategic de dezvoltare se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate/concretizate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

Monitorizarea Planului Strategic de dezvoltare. În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica deviații de la Planul de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

5.2. Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare

Realizarea cu succes a acțiunilor propuse în Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Grozești, r-nul Nisporeni poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării Planului Strategic de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (a) interne și (b) externe.

Domeniu	Descriere
	Riscuri și impedimente interne
Managementul implementării planului strategic	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Confruntări de interese privind implementarea planului strategic ➤ Experiență insuficientă în elaborarea, promovarea și gestionarea proiectelor de dezvoltare ➤ Prevalarea intereselor personale ➤ Resurse financiare limitate ➤ Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea ➤ Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților Satului ➤ Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor în soluționarea problemelor comunității ➤ Neimplicarea partenerilor rezidenți și nerezidenți
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale ➤ Dependenta sectorului agrar de condițiile naturii ➤ Posibilitățile financiare reduse ale APL și a agenților economici pentru investiții ➤ Nivel jos de acumulare a impozitelor ➤ Capacitatea redusă de cumpărare a populației din sat
Social	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale ➤ Degradarea continuă a condițiilor de trai a populației ➤ Emigrarea forței de muncă ➤ Îmbătrânirea demografică ➤ Lipsa sprijinului comunității în renovarea obiectelor de infrastructură socială
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedorința populației de a conștientiza pericolul folosirii apei poluarea supra sănătății lor ➤ Lipsa doritorilor de a presta servicii de salubritate
	Riscuri și impedimente externe
Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Instabilitatea politică ➤ Contradicția și inconsecvența legislației în vigoare
Relațiile cu partenerii Externi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale ➤ Micșorarea cuantumului transferurilor de la bugetul raional
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Potențial investițional redus ➤ Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare ➤ Infrastructură de afaceri nedezvoltată ➤ Risc de țară